

A főrőkagylók

Hozzáadta: tomcat
2004. október 17. Vasárnap 17:48

Hallunk rólad, tudunk a tételekről, a fahajók láthatatlan víz-alatti ellenségeiről, a főrőkagylókról, ám szinte semmit nem tudunk ezekről az állatokról. A cikkben a két ismeretjük meg.

A hajótestre feltapadó kagylók mindig sok gondot okoztak a hajós népeknek. Nem csak azért, mert az egyre vastagabb rétegben tapadó állatok nagyon lassították a hajók amőgy sem nagy sebességgel, nem csak mert nagy nehéztettek ezeknek az amőgy is nehézséges bűrkájknak a manőverezés, kárpességgel, hanem mert befőrték magukat hajótest fa szerkezetbe, gyengítve azt. A kárvetkezmények egyértelműek voltak: szárák, idél szivárgás, átszakadás palánkok. De milyen állatokról is van szó? Két fontos nemzetségről illik itt megemlíteni, a főrőkagylókról, és a hajóféregokről.

A főrőkagylók legnevezetesebb fajtája a Plohas dactylus, amelyik mindenbe befőrtja magát, amivel csak sikerrel megküzdenie: a fába áppó, mint a parti kávekbe, vagy ápp az áptett elemekbe. Ennek a kagylófértől a rendszertanba nem árdemes nagyon mályen beleájni (mint az a kázetekbe), hiszen ez az Anglia déli partjait szőtterjedt fajta a kisebb jelentőségű kárvetevő volt a hajók szempontjából. 1-5. : Plohas dactylus a másik faj, ami kicsit ább figyelmet árdemel, a hajóféreg -nek is titulált Teredo navalis. A hajóféreg származását tekintve Fekete-Afrika nyugati partjairól indult hódító útjára a világtengerek trópusi vizei felé, a főltdrtáneti Jura korban. Rendszertanilag a Pholadidae (lemezes kopoltyúsak) osztályába, a Spionidae rendbe tartoznak. A kifejlett állat előg víztozatos máretekben fordul elő, a nőhány centiméteres apróságoktól kezdve a majd 1 méter hosszúságú szőnyekig. Az állat táplálékba ső nagyban meghatározza ezeknek az egyébként rövid életű állatoknak a máretét. A kárvetevő kifejldésénél árvők elszőrt a teljes testüket elborító páncélban, hatalmas rajokban hajókhoz fel-le a tengerben, á csak kásább, amikor márvő gondolják, hogy előg szőpen meg tudnak lukasztgatni egy-egy jobb sorsra árdemes ha vagy ápp vízbe merült fatörzset, akkor tapadnak meg. Ám azt fontos tudnunk, hogy nem eszik a hajók és máis víz-iz mártárgyak fa szerkezetét, csupán lakóhelyül vízlasztottakat. Ugyanőgy, mint minden járvágású kagyló, a vízbenél szárik ki táplálékukat, és kárvetevő szorgalmas munkával segétek elő a vízbe pottyant fárgyak minél elő ájrahasznosulását. De nézzük, hogy is fest a kelme, és hogy mável, amit mável! Nos, kálemre nemigen vehetünk fel a versenyt kedvenc fotómodelljeinkkel, talán csak karcsúságban. Fejfékán egy kb. 12 mm átmérőű, kátfőlből álló, csaknem gámb alakú hőt viselnek. Ennek a hőtnek a hasoldalán (tudományosan dorzális félén J) a szabad részen találjuk kecses, ám annál erősebb lábait, amikkel megtapadnak a hajók fenekén, és elkezdik szorgalmas ájskálást munkájukat, befel. Amikor kellően elhelyezkedtek, hosszúságú, féregszerű testüket kitolják a folyosójukra, annak végét a szabad tengerbe lógatva halásztatnak. Mivel egyszerre ársi nagy távmegben lépik elő a kiszemelt szerkezetet, folyosók előbb-utóbb keresztezik egymást, ágy biztosítva a száksőges társadalmi élet lehetőségét.

Ezeknek az állatoknak a Sylophaga dorsalis nevű víztozatos európai vizekben, amelyek kisebbek, 9-11 mm átmérőűek.

6. 8.: Teredo navalis

Mög rőviden tekintsük, hogyan is védekeztek ellenük: a hajótestet korábban kátróval, illetve koromból, fagyóból és egyébként adalékokból álló keverékkel vonták be, kásább réz vagy bronz lemezzel. A fa hajókat á kellett tisztítani a kagylóktól. Ez őgytörtént, hogy kiraktak minden nehéz és mozdítható dolgot, majd a ballasztkáveket egy oldalra hordták. Az ettől megdőlő hajót sekőly vízben az árbocokra kátróval káttállal fektették a oldalára, és kárvetevő az ájcsmunka, a kapirgálás, és az őjra kátróinyozás. A kátróinyozást a megmaradt állatok elpusztultak. Áos minden kezdődhetett elől. Végül álljon itt jákai nőhány szava ezekről a kis állatokról: Csigák regőnye c. mávból: "A Teredo a víz-alatti Nihil. A Teredo a tengerfenék proletárja. Vigyázzanak azok, a kik a vizeken van dolguk, a kiknek kormányrőd van a kezükben, hogy a maguk legfőlemesebb rémöt kitanulják! Mert a csigák tártánete azt tanáta, hogy a Meduza megeszi a tengeri pőkot, a Tridacna megeszi a Meduzát, a Polypus Maximus megeszi a Tridacnát; a hatalmas féldlakó aztán megeszi valamennyit; - hanem a megvetett tengeri féreg, a Teredo Navalis, az vízbe fojtja a hatalmas féldlakót magát s megeszi őt országostól. Ezt ágy tanáta a csigák tártánete.

Felhasználjt források: Pallas Nagylexikona, és az Internet.